

Anna Filipowicz

Sztuka mięsa.

Somatyczne oblicza poezji

Słowo/Obraz Terytoria, Gdańsk 2013,
s. 343

Mięsność poezji

Punkt wyjścia do krytycznej analizy dokonanej przez Annę Filipowicz stanowi „wyniesione z wojny ciało”. Autorka przygląda się zmianom dotyczącym sposobu przedstawienia kategorii cielesności w liryce, które stanowią przede wszystkim skutek „metafizycznego zwrotu”, wiążącego się z doświadczeniem Holokaustu, a swoje odzwierciedlenie znajdują także w negacji dotychczasowego sposobu uprawiania filozofii.

Filipowicz stawia sobie za cel prezentację najistotniejszych ujęć cielesności we współczesnej poezji. Na przykładzie analizy utworów Różewicza, Świrszczyńskiej, Wojaczka, Grochowiaka, Rymkiewicza, Zagajewskiego, Krynickiego i Białoszewskiego pokazuje odmienne sposoby reprezentacji somatyczności. Szczegółowe interpretacje oraz filozoficzno-teoretyczne zaplecze pozwalają spojrzeć na problem „mięsnosci” nie tylko w tradycyjnej perspektywie literackiej, ale także antropologicznej oraz społeczno-kulturowej.

Autorka podejmuje wnikliwą interpretację kategorii cielesności, uważanej dotychczas za asymboliczną, kojarzoną ze wstrętem i podporządkowaną jedynie władzy śmierci, która ostatecznie prowadziła do ukazywania ciała jako trupa. Interpretacja tekstów poetyckich pokazuje, że taki sposób myślenia jest niewystarczający, a „mięsność” otwiera znacznie szerszą perspektywę: może albo wyprowadzić język z dotychczasowych szlaków i skierować go ku transcencji, albo ukazać przekleństwo niewyrażalności oraz komunikacyjne pułapki. Te kwestie z kolei zmuszają do postawienia sobie pytań o kondycję współczesnego podmiotu, dla którego cielesność okazuje się równie ważna jak duchowość, a „mięsność” staje się także doświadczeniem kierującym ku sferze metafizycznej.